

Ukrainlased Eesti haridussüsteemis 2022. aasta sügisel

19.08.2022

Lühianalüüsi andmed on pärit uuringust „Temporary protected Ukrainians and other Ukrainians in Estonia, 2022“ (*avaldamisel*), mida juhtis Jussi S. Jauhiainen (Turu ja Tartu Ülikool). Uuring viidi läbi koostöös Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskusega RAKE. Andmed pärinevad poolstruktureeritud küsitlusest, millele vastas kokku 527 inimest, kellest 500 oli Eestis saanud ajutise kaitse (95%). Ülejäänud 27st 13 ootasid vastust ajutise kaitse saamise osas, kuus viibisid Eestis piiramatult elamisloaga, kaks viisa alusel, viis polnud ühtegi luba veel taotlenud ning üks vastaja ei osanud oma staatust Eestis hinnata.

Uuringus osalenutest 21%-l olid Eestis kaasas enda lapsed vanuses 0–6 a ning 44%-l lapsed vanuses 7–17 a. Kokku oli nendega kaasas lapsi vanuses 0–6a 23%-l (122 inimesel) ning vanuses 7–17 a 49%-l (257 inimesel), see kaasab ka need lapsed, kes on Eestis koos kellegi muu kui enda lapsevanemaga. Veidi rohkem on nii väikseid (27% vs 19%) kui ka kooliealisi (55% vs 43%) lapsi kaasas neil, kes viibivad mujal Eestis vs neil, kes viibivad Tallinnas.

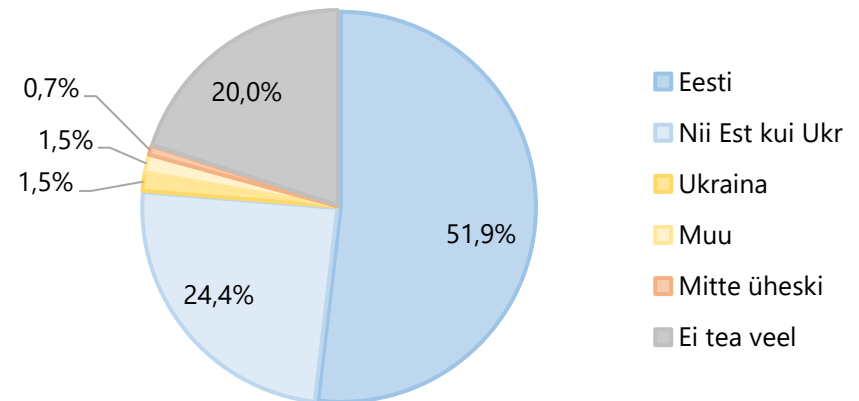
Koolivalik 2022/23 sügisel

Kõigist 257-st inimesest, kellel on kaasas kooliealisi lapsi, plaanib 57% lapse(d) panna Eesti kooli (39% ainult Eesti kooli ja 18% lisaks paralleelselt ka interneti vahendusel Ukraina kooli), 35% ei tea veel, millisesse kooli nad lapse(d) panevad, 7% panevad lapse(d) mingisse teise kooli (4% Ukraina, 3% muu) ning 1% mitte ühtegi kooli.

Nende vastajate seas, kes ei olnud sügisiseses kooliotsuses veel kindlad (89 inimest), käisid kevadsemestril 43% laps(ed) ainult Ukraina veebipõhises koolis, 25% mitte üheski koolis, 30% Eesti koolis (18% ainult Eesti koolis, 12% nii Eesti kui ka Ukraina koolis) ning 2% laps(ed) muus koolis.

Neist vastajatest, kelle laps(ed) käis(id) kevadsemestril Eesti koolis (sh siis nii need, kes käisid ainult Eesti koolis, kui ka need, kes käisid paralleelselt ka Ukraina koolis) plaanis 76% peredest jätkata (vähemalt) Eesti koolis (52% ainult Eesti koolis ja 24% mõlemas koolis), 20% ei olnud veel oma plaanides kindlad, 3% plaanis jätkata mitte-Eesti koolis (1,5% ainult

Ukraina koolis ja 1,5% mõnes muus koolis) ning 1% ei kavatsenud õpinguid jätkata üheski koolis (joonis 1).

Joonis 1. Sõjakevadel Eesti koolis käinud laste arvatav õppekoht 2022. aasta sügisel

Lisaks plaanib lapse Eesti kooli tuua ka 37% nendest peredest, kus lapsed kevadsemestril õppisid ainult Ukraina koolis (24% ainult Eesti kooli, 13% mõlemasse kooli), 20% nendest peredest, kelle laps käis muus koolis ning 37% nendest peredest, kus laps ei käinud mitte üheski koolis. Viimastes gruppides oli väga vähe uuringus osalejaid, täielik vastusjaotus koos vastanute arvudega on ära toodud allpool (tabel 1).

„Muu“ valinud töid täpsustusena välja nt tagasi Ukrainasse liikumise, koolitee jätkamise kutsekoolis või ülikoolis ning vene kooli (viimase kohta ei ole paraku võimalik täie kindlusega öelda, kas peeti silmas vene õppekeelega Eesti kooli või koolitee jätkamist Venemaal).

Tabel 1. Eestis viibivate Ukraina sõjapõgenike laste koolivalikud 2022 sügissemestril eelneva kevade koolivalikute lõikes

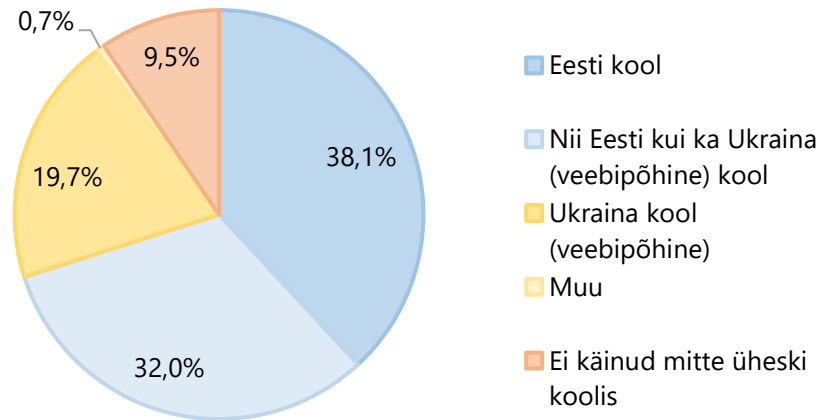
Kooli asukoht kevadel	Millisesse kooli plaanitakse laps panna septembris 2022							Kokku
	Eesti	Nii Est kui Ukr	Ukraina	Muu	Mitte ühtegi	Ei tea veel		
Eesti kool	70.7	4.0	2.7	1.3	0.0	21.3	100.0	
N	53	3	2	1	0	16	75	
Nii Eesti kui ka Ukraina (veebipõhine) kool	28.3	50.0	0.0	1.7	1.7	18.3	100.0	
N	17	30	0	1	1	11	60	
Ukraina kool (veebipõhine)	24.1	12.7	11.4	3.8	0.0	48.1	100.0	
N	19	10	9	3	0	38	79	
Muu	20.0	0.0	0.0	20.0	20.0	40.0	100.0	
N	1	0	0	1	1	2	5	
Ei käinud mitte üheski koolis	26.3	10.5	0.0	2.6	2.6	57.9	100.0	
N	10	4	0	1	1	22	38	
Kokku	38.9	18.3	4.3	2.7	1.2	34.6	100.0	
N	100	47	11	7	3	89	257	

Koolivaliku on sagedamini ära otsustanud ise kõrgharidust omavad vastajad (166 vastajat): 45% paneb lapsed haridusteed jätkama ainult Eesti kooli ja 21% nii Eesti kui ka Ukraina veebipõhisesse kooli (vs. 29% ja 13% ilma kõrghariduseta vastajatest), samas kui „ei tea veel“ valis neist 27% (vs. 48% ilma kõrghariduseta vastajatest).

Vastajatest 84% ütles, et koolikohta leida oli lihtne ning 16%, et see oli keeruline. Koolikoha leidmine oli märkimisväärselt raskem Tallinnas, kus selle hindas raskeks 29% vastajatest, samas kui see näitaja oli vaid 6% mujal Eestis elavate inimeste seas.

Neist, kes panevad enda lapse sügisest (vähemalt) Eesti kooli, hetkeseisuga 16% plaanib Eestisse jääda kogu ülejäänud eluks, 53% ei tea, kas väitega „Ma ilmselt elan oma ülejäänud elu Eestis“ nõustuda või mitte ning 31% ei plaani Eestisse kogu ülejäänud eluks jääda.

Kui vaadata eraldi neid vastajaid, kes plaanisid oma lapse(d) sügisest panna (vähemalt) Eesti kooli (100 vastajat ainult Eesti kooli, 47 vastajat nii Eesti kui ka Ukraina kooli), siis on näha, et kuigi suurem osa neist on ka kevadel Eesti koolis käinud, siis ligi 20% olid Ukraina koolis ning ligi 10% ei käinud mitte üheski koolis (joonis 2).

Joonis 2. Sügisel 2022 (vähemalt) Eesti kooli tulla plaanivate laste kool eelneval sõjakevadel

Lasteaiakohtade eelistused 2022/23 sügisel

Lapsi vanuses 0–6 eluaastat oli kaasas 122 inimesel (23% vastajatest). Neist 42% lapsed on tavalisel päeval Eesti lasteaias, 47% lapsed on koos vastajaga kodus ning 11% lapsed muu pereliikme hoida. Töökäivate

vastajate seas on laste lasteaeda pannute osakaal suurem (63%) kui mitte töökäivate vastajate seas (34%), samuti on see suurem kõrgharidusega (48%) kui ilma kõrgharidusega vastajate (28%) seas.

Lasteaiakoha saamise osas vastas 52 inimest, neist 73% nõustus, et lasteaiakoha saamine oli lihtne ning 27% jaoks oli see keeruline. Ka siin oli suur erinevus elukohtade lõikes: Tallinnas elavatest vastajatest 44% jaoks oli lasteaiakoha saamine keeruline, samas kui mujal Eestis elavate inimeste seas oli see vaid 18%. Vastavalt on ka erinev tavalisel päeval lasteaias olevate lastega vastajate osakaal, mis on Tallinnas 37% ning mujal Eestis 45%.

Haridustöötajatest Ukrainlaste töö Eestis

Enne sõja algust oli Ukrainas tööga hõivatuid 410 inimest ning neist 373 täpsustas oma ametit. Haridustöötajaid oli 32 inimest (8% kõigist uuringus osalenud hõvatud ukrainlastest), neist viis töötasid ka Eestis viibides haridustöötajana (16%), kaheksa töötasid muudes valdkondades nagu teenindus- ja müügitöö ning lihttöö (25%), kaks muudel täpsustamata ametikohtadel (6%), 15 olid Eestis viibides töötud (47%) ning kaks tööturul mitteaktiivsed (6%).